

100 років
від дня народження

Еміль
ГІЛЕЛЬС

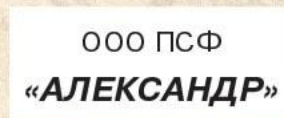
*Дорогой Одесской Консерватории
воспитавшей меня - самое наилучшее пожелание
28/VI 1963 Эмилъ Гилельс*

ПІД ПАТРОНАТОМ:

**Прем'єр-міністра України Володимира ГРОЙСМАНА
та Міністра культури України Євгена НИЩУКА**

ОСОБЛИВА ПОДЯКА:

**МІНІСТЕРСТВУ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ,
ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСНІЙ ДЕРЖАВНІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ,
ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСНІЙ РАДІ,
ОДЕСЬКІЙ МІСЬКІЙ РАДІ,
ОДЕСЬКОМУ МІСЬКОМУ ГОЛОВІ ГЕННАДІЮ ТРУХАНОВУ
ГОЛОВНИМ ПАРТНЕРАМ КОНКУРСУ:**

**Еміль
ГІЛЕЛЬС**

100 років
від дня народження

**Шановні закордонні гості!
Дорогі співвітчизники!**

Вітаю Вас із знаменною подією — 100-річчям від дня народження талановитого музиканта, славетного сина України Еміля Гілельса.

Сьогодні для України, як ніколи, важливо повертати на Батьківщину імена своїх синів і дочок, які у роки радянської епохи, шукаючи реалізації творчого потенціалу, знаходили таку можливість лише за межами рідної землі.

Особистість Еміля Григоровича Гілельса була сформована духом і атмосферою міста мистецтв і великих культурних традицій — Одеси, яка завжди зігрівала його серце і живила любов'ю до України навіть під час перебування за кордоном.

Навчання під керівництвом Бerti Рейнгольд сприяло вихованню юнака, а пізніше стало неоціненним досвідом, який зробив з нього талановитого піаніста та прекрасного педагога.

З нагоди урочистостей хочу побажати усім діячам музичного мистецтва творчого натхнення, реалізованих задумів, гідного продовження кращих традицій талановитих вчителів і попередників.

Хай Ваші серця будуть сповнені любов'ю до рідної землі, гордістю за власну країну і людей.

*Володимир ГРОЙСМАН
Прем'єр-міністр України*

Дорогі друзі!

Сьогодні надзвичайний день в історії вітчизняної культури — ми відзначаємо 100-річчя від дня народження Еміля Гігельса.

Ця урочиста подія відбувається в Одесі — рідному місті геніального піаніста. Тут дитиною, підлітком, юнаком Гігельс пізнав основи музичного мистецтва, тут усвідомив себе і визначив свій життєвий шлях, що привів його до вершин світової слави.

Символічно, що святковий ювілейний вечір відбувається в Одеському театрі опери та балету, адже саме в цьому залі Еміль Григорович неодноразово виступав, саме на цю сцену він вийшов в останній свій приїзд на малу батьківщину.

Вітаючи вас — учасників, гостей, організаторів, глядачів цього дійства — висловлюю жаль, що не можу бути зараз поруч, однак я і на відстані долучаюся до вашої радості та творчої еманациї.

Еміль Гігельс — важливий для нас, сучасних, адже уособлює своїм життям і творчістю дух Одеси. Україна з вдячністю віддає данину пам'яті своєму талановитому синові.

Євген НИЦУК
Міністр культури України

Дорогие друзья!

Одесса — колыбель талантливых людей: за свою более чем 200-летнюю историю она заслуженно получила статус не только южной столицы Украины, но и города, который дал миру множество светил культуры и искусства.

В 2016 году мы отмечаем 100-летие со дня рождения гениального одессита — одного из величайших пианистов XX века Эмиля Гилельса. Город помнит и чтит память своего великого сына. Среди разнообразия событий, происходящих в Одессе в День города, одним из самых значимых стало увековечение на Аллее звезд имени Эмиля Гилельса.

Одесский городской совет традиционно поддерживает проведение Международного конкурса пианистов памяти Эмиля Гилельса. В частности, по его итогам лучшему начинающему музыканту-одесситу вручается премия городского головы «Надежда».

Поздравляю музыкальную общественность со знаковым для нашего города событием — торжеством по случаю юбилея Эмиля Гилельса! Уверен, что это станет стимулом для начинающих музыкантов в достижении высокого уровня профессионализма и музыкального мастерства.

*Городской голова
Геннадий ТРУХАНОВ*

Наші вітання і вдячність усім, причетним до величного ювілейного свята — 100-річчя від дня народження геніального музиканта-одесита!

Ім'я Еміля Гігельса назавжди вписане в історію не тільки Одеси, нашої країни, а й усього світового музичного мистецтва. Ми щиро вдячні Президенту України Петру Порошенку, прем'єр-міністру Володимирі Гройсману, міністру культури Євгену Нищуку

за ідею визнання й увічнення імен наших талановитих дочок і синів минулого часу.

Наша вдячність також Одеській міській раді на чолі з Геннадієм Трухановим за увіковічнення на Алеї зірок біля Одеського національного театру опери та балету славетних імен Е. Г. Гігельса, П. С. Столярського, Л. Н. Гінзбург та за підтримку ідеї проведення ювілейних заходів до 100-річчя Еміля Гігельса.

В історію також увійдуть шість Міжнародних конкурсів піаністів пам'яті Еміля Гігельса, учасники і переможці яких понесуть прославлене ім'я в майбутнє, а ми не забудемо тих, хто благодійно допомагав раніше і сприяє сьогодні проведенню цих високих музичних акцій.

Культура і мистецтво — сфери людської духовності, що є факторами вічності, безсмертя людства. У цьому сенсі і задумане святкування 100-річчя Еміля Гігельса у прославленому Одеському національному академічному театрі опери та балету.

Щастя всім і незабутніх мистецьких вражень!

*Олександр СОКОЛ
Генеральний директор
Міжнародного конкурсу піаністів
пам'яті Е. Гігельса,
ректор ОНМА ім. А. В. Нежданової,
доктор мистецтвознавства,
професор, академік АН ВШ України*

Еміль Гігельс: сторінки життя

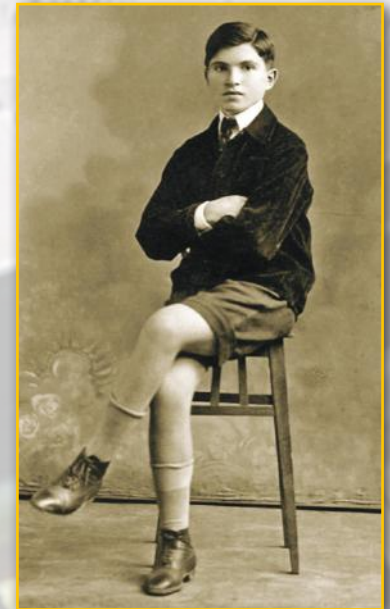
Серед багатьох великих піаністів
Еміль для мене назавжди номер один
Герберт фон Караян

19 жовтня виповнюється 100 років від дня народження одного з найвидатніших музикантів ХХ сторіччя Еміля Гігельса. Про його життя і творчість написані численні книги та статті. Записи творів, що ним виконані, постійно вивчаються і стають основою для сучасних інтерпретацій класичної музики. Для багатьох піаністів та слухачів його прочитання творів Л. Бетховена, Ф. Ліста, К. Сен-Санса,

К. Дебюссі, М. Равеля, П. Чайковського, С. Рахманінова, О. Скрябіна, С. Прокоф'єва, Д. Шостаковича, М. Вайнберга є етальонним. У них постав «живий» Гігельс — той, що заворожував тисячі слухачів у себе на батьківщині та за кордоном. Гігельс-мислитель, Гігельс-митець, Гігельс — виняткова особистість, яка ніколи не йшла на компроміси ані з владою, ані зі своєю совістю...

Еміль Григорович народився в Одесі. Його батьки поєднали свої долі не за першої молодості. Обоє вдівці, вони одружилися, маючи дітей від перших шлюбів. Велика сім'я Гігельсів була міцною. Тут завжди піклувалися одне про одного. Зазвичай особливу увагу приділяли молодшим — Емілю та Лізі, у майбутньому — видатній скрипачці Єлизаветі Гігельс, яка була молодшою від брата на три роки. Батькові майбутнього піаніста, Григорію Григоровичу, були притаманні м'якість, делікатність, стриманість, а мати, Есфір Самойлівна, була людиною волевою, енергійною, наполегливою. Згодом ці якості дивним чином поєдналися в натурі Еміля Григоровича.

Батьки Еміля та Лізи не були музикантами. Але вони змогли вчасно помітити обдарованість дітей та організувати їхнє навчання музиці. До відомого в Одесі педагога Якова Ткача чотирирічного Еміля привела старша сестра. Ткач сказав тоді, що хлопчик ще

замалий та запропонував прийти до нього через рік. У п'ять років Гігельс почав займатися зі своїм першим педагогом.

Про Якова Ісааковича Ткача відомо небагато, але, безперечно, це була яскрава постать у музичній Одесі. В молоді роки він навчався у Парижі у відомого піаніста Рауля Пюньо. Сам Пюньо

був учнем Ж. Матіаса, який, у свою чергу, навчався у Шопена. В музичних колах Ткач користувався авторитетом та повагою. Яків Ісаакович був переконаний у тому, що музикою треба займатися з жорстокою систематичністю. Він вважав, що основи піаністичної техніки закладаються в дитинстві. Ткач привчив свого учня щодня регулярно грати гами, і Еміль Григорович робив це все життя. Яків Ісаакович першим напроорокував Гігельсу його велике майбутнє і робив усе можливе, щоб розкрити його величезний талант.

Ткач приходив до Еміля пізно ввечері, вже стомлений після багатьох уроків (формально він працював на музичних курсах), але в праці з цим учнем у нього відкривалось друге дихання.

Серйозні заняття музикою не заважали Емілю бути спритним хлопчиком. Він разом із сусідськими хлопцями грав у футбол, пустував і виділявся хіба що рудою шевелюрою...

У 1924 році Гігельс зіграв на музичних курсах свій перший екзамен. У неповні 8 років він виконав усі три частини сонати Моцарта, етюд Черні та «Тамбурін» Рамо, а потім «Воєнний марш» Шуберта/Таузіга. На слухачів його гра справила приголомшуюче враження. Не було сумнівів у здібностях юного піаніста. Сорок років по-

тому Гігельс зазначив: «Ніколи не забуду, що саме Ткач допоміг мені повірити у свої сили».

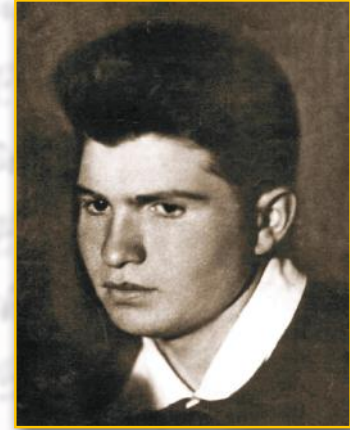
У двадцять років минулого століття музичне життя Одеси було насиченим. Ткач намагався, щоб його учень якомога більше відвідував концерти. У 1927 році до міста приїхав на гастролі Сергій Прокоф'єв. Гігельс був на його концерті та запам'ятав назавжди його гру «з розмаху». А Прокоф'єву тоді навіть приснитися не могло, що в залі сидить хлопчик, який буде першим виконавцем його «головної» — Восьмої сонати. Тоді ж слухали Прокоф'єва і Ойстрах, і Ріхтер, на яких він справив величезне враження.

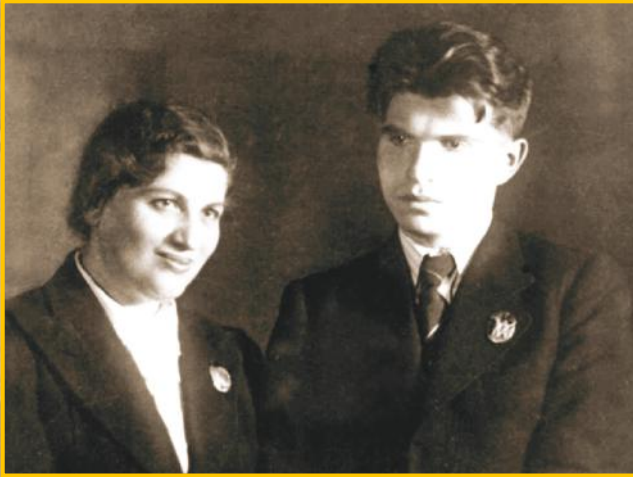
Настав час, коли педагогічні можливості Ткача виявились вичерпаними. Яків Ісаакович розумів, що Гігельсу потрібний інший педагог...

У 1930 році Еміль вступив до Одеської консерваторії, в клас Берти Михайлівни Рейнгальд. Йому ще не виповнилося чотирнадцяти років. Юнак переживав «перехідний вік», у його характері проявлялися упертість і свавілля. Але Берті Михайлівні вдалося приборкати норовливого підлітка.

Про те, яким був Гігельс у той час, згадувала його товаришка по навчанню в консерваторії Л. Н. Гінзбург: «Поруч зі зрілістю та зосередженістю в Емілі проявлялися притаманні його віку хлопчачі пустощі і... велике почуття гумору».

Рейнгальд всебічно виховувала Еміля. Вона стежила за його духовним розвитком: давала книжки, які він мусив прочитати, знайомила з живописом, водила до театрів. Берта Михайлівна часто грала с Гігельсом у чотири руки, використовуючи цей випробуваний метод виховання музиканта.

Б. М. Рейнґвальд та Е. Гігельс

Тим часом родина Гігельсів жила в нужді. «Загальнодоступні» концерти, в яких брав участь Еміль, оплачувалися мізерно. Хлопець почав шукати заробіток «на стороні». І тоді Рейнґвальд вирішила направити його на Другий всеукраїнський конкурс піаністів, незважаючи на те, що за віком він не мав права брати в ньому участь. Еміль виступав поза конкурсом, але одразу звернув на себе увагу. Конкурс проходив у Харкові, тодішній столиці України. Обдарованим учасникам цього творчого змагання призначались солідні стипендії, і Гігельс отримав персональну стипендію уряду УРСР. Це стало для його родини значною матеріальною підтримкою. Цей конкурс став перемогою не тільки юного піаніста, а і його наставниці. Любов і повагу до Рейнґвальд Гігельс проніс через усе своє життя.

Далі слід було показати його у Москві. Емілі привели до професора Г. Г. Нейгауза, однак гра Гігельса не справила на нього враження...

Наступним важливим етапом у житті Гігельса став Всесоюзний конкурс музикантів-виконавців 1933 року. Учасників було багато. Тільки Москва представила понад сорок піаністів. З Ленінграда приїхало двадцять. Представники столичних шкіл явно претендували на призери

місця. Але Гігельса «почули» одразу. Його гра заворожувала. Коли Еміль зіграв Фантазію Ліста на теми опери Моцарта «Весілля Фігаро», що завершувала програму, стало зрозуміло, що цей одесит — єдиний беззаперечний лідер фортепіанного конкурсу. Члени журі стоячи аплодували піаністу, якому тоді ще не виповнилося 17 років.

Після закінчення Одеської консерваторії уряд України направив Гігельса до Школи вищої художньої майстерності — так у ті роки називалася аспірантура. Його керівником став Генріх Нейгауз. Але спочатку Гігельс з ним спільної мови не знайшов, та і консерваторія зустріла його недружно: тут він був чужинцем, який, випередивши столичних студентів, став знаменитим. Знадобився час, щоб усе «вляглося».

У 1936 році двоє одеситів — Еміль Гігельс і Яків Флієр — поїхали до Відня на Міжнародний конкурс піаністів. Перше місце посів Флієр, а друге — Гігельс. У ті часи лауреатство, здобуте на творчих змаганнях, мало політичне значення. Переможці уособлювали переваги нового суспільного ладу, який забезпечує умо-

А. Е. Орендліхерман, Е. Г. Гігельс, Л. Н. Гінзбург, Н. І. Зосіна-Соколовська, С. Л. Могилевська, Г. І. Лейзерович, невідома.
1930-ті рр.

ви для виявлення та виховання талантів. Підготовці майбутніх учасників конкурсів приділяли велику увагу.

У 1937 році у Брюсселі відбувся Міжнародний конкурс скрипалів, який закінчився тріумфом радянських виконавців. Переможцем став Давид Ойстрах, а призові місця завоювали Єлизавета Гігельс, Борис Гольдштейн та Михайло Фіхтенгольц.

Усі вони — одесити, учні професора П. С. Столярського. Тепер черга була за піаністами. У травні 1938 року в Брюсселі проходив Міжнародний конкурс піаністів. І знов уряд жадав продемонструвати перед усім світом «розквіт соціалістичного мистецтва». На конкурсі переміг двадцятидворічний Еміль Гігельс. З цієї перемоги почалась його світова слава.

Коли почалася війна з фашистською Німеччиною, Гігельс вирішив піти на фронт. Він записався добровольцем до народного ополчення. Але на фронт його не пустили...

У роки війни Еміль Григорович вів активну концертну діяльність. Він одним з перших полетів до блокадного Ленінграда, де виступав у Великій залі філармонії, яка була переповнена. Сотні концертів Гігельс дав у прифронтовій зоні. Грав у шпиталях та перед бійцями, яких відправляли на фронт. Його концерти постійно транслювались по радіо.

Порядність, принциповість, безкомпромісність Емілія Григоровича проявлялися в усьому. Він був з тих людей, що роблять добро, не афішуючи свої вчинки. Ось

один з численних прикладів. У 1941 році під час наступу фашистів на Москву Г. Г. Нейгауза як етнічного німця було заарештовано. Старого професора утримували на Луб'янці, і йому загрожував розстріл. Ситуація дуже нагадувала ту, яка склалась в Одесі з Теофілом Ріхтером, батьком Святослава, якого восени 1941 року стратили без суду і слідства. Після арешту Нейгауза чимало людей боялись спілкуватись з його близькими: це було небезпечно. Проте Гігельс не боявся. Коли дозволили передачі для Генріха Густавовича, він першим передав йому велику коробку цигарок і батон ковбаси.

На одному з урядових концертів Еміль Григорович звернувся до Сталіна з проханням відпустити його учителя, стару і хвору людину. Та диктатор сказав: «З цим питанням до мене більше не звертайся».

Минуло ще кілька місяців. У Кремлі відбувся концерт у присутності Уїнстона Черчілля. Грав Еміль Григорович. Цього вечора Сталін був у доброму гуморі. Він обняв Гігельса і сказав: «У Гітлера є Гебельс, а у мене є Гігельс!». І тут Еміль Григорович знову звернувся до Сталіна з проханням випустити Нейгауза. Цього разу вдалося...

Е. Гігельс серед викладачів Одеської консерваторії. 1969 р.

Після війни Гігельс веде активну концертну діяльність. З початку 50-х років він регулярно виступав на Заході та увійшов до світової виконавської еліти. Його репертуар включав практично всю фортепіанну літературу від Баха і Скарлатті до музики ХХ сторіччя. Велику увагу піаніст приділяв виконанню творів сучасних композиторів: Кабалевського, Пуленка, Владігерова... Особливе місце в його репертуарі посідав Бетховен. Його фортепіанні концерти він багато разів виконував і двічі записав. В останні роки життя Гігельс записував усі сонати Бетховена, але не встиг закінчити цю роботу.

Еміль Григорович був не тільки яскравим солістом, а й тонким ансамблістом. Серед його партнерів були скрипалі Л. Коган і Є. Гігельс, віолончеліст М. Ростропович, квартети імені Бетховена, імені Бородіна, «Амадеус»...

З 1938 року Гігельс викладав у Московській консерваторії, і тут яскраво розкрився його педагогічний талант. Одна з його учениць, Марина Мдівані, згадувала, що заняття з Емілем Григоровичем «були наповнені світлом». За її словами, професор Гігельс ніколи не нав'язував свою думку, не дратувався, коли у студента

щось не виходило, — він спокійно міркував, наводив аргументи, які були беззаперечними, — і цим досягав мети.

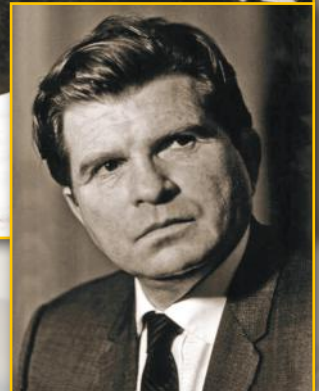
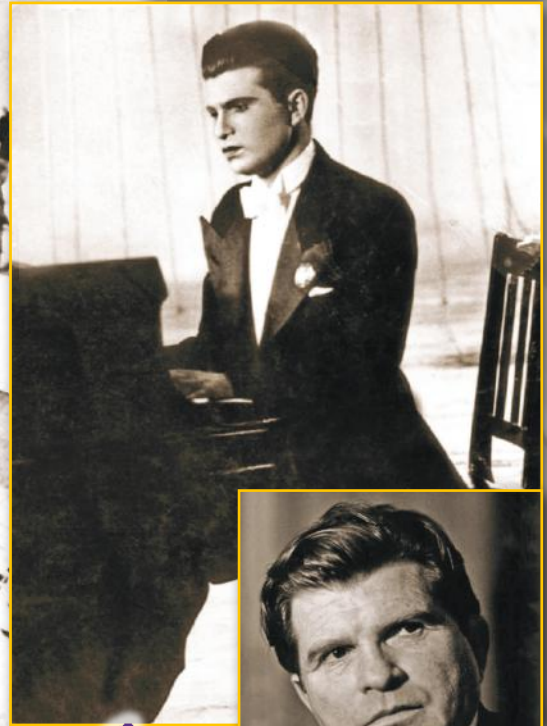
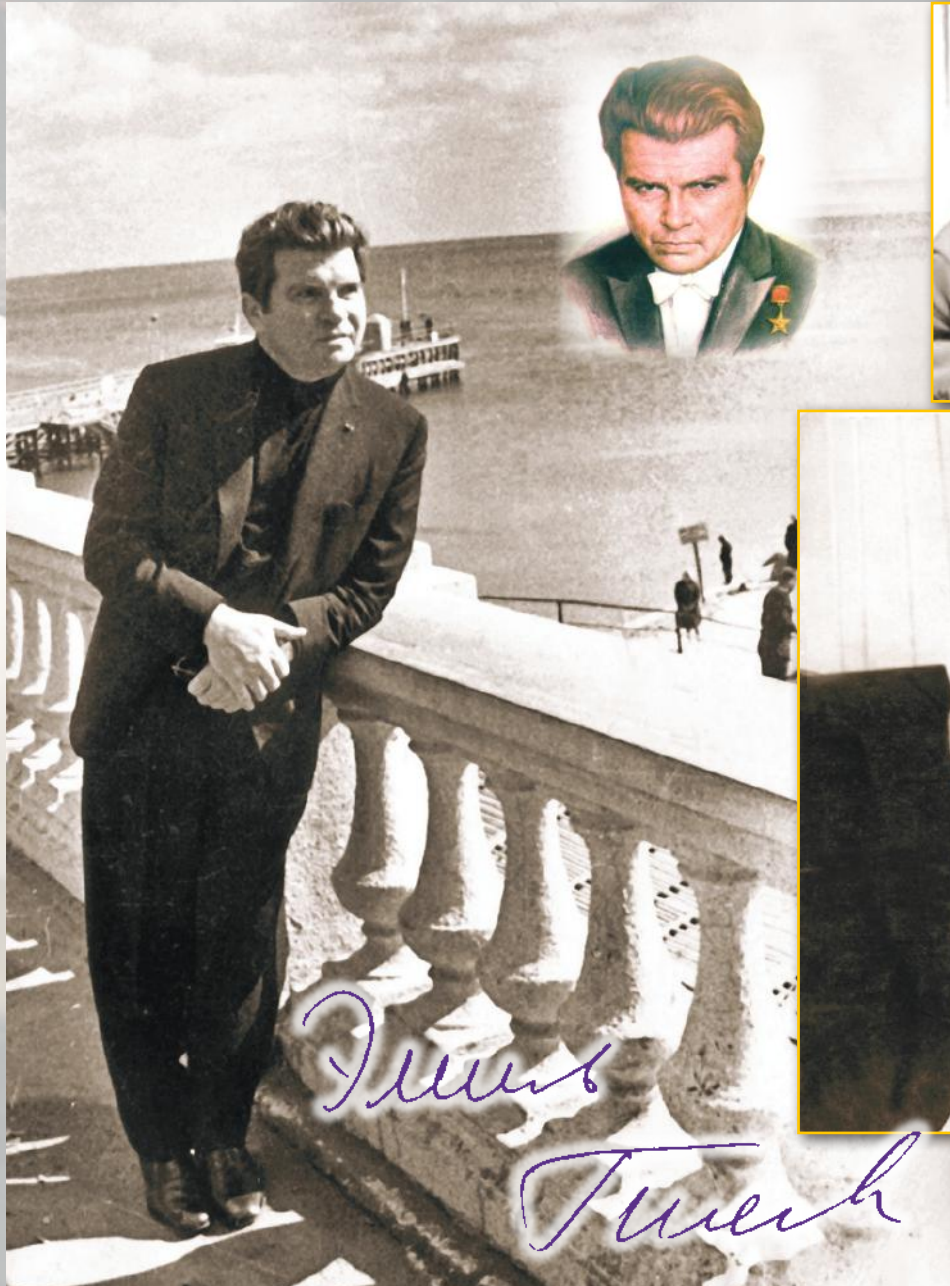
Чесність і принциповість Гігельса яскраво виявлялися на міжнародних конкурсах, де він очолював журі. Його точка зору, авторитет, повна незаангажованість приводили до об'єктивних результатів. А головне: подальша концертна діяльність конкурсантів-лауреатів доводила правоту Еміля Григоровича.

Гігельс пішов із життя 14 грудня 1985 року.

Генії завжди йдуть з життя неперевершеними. Вони — поза порівняннями. Нові покоління народжують нових великих людей. Але вони, інші, тією чи іншою мірою несуть в собі певні яскраві риси своїх попередників. У цьому проявляється спадкоємність виконавчих традицій. «Повз Гігельса» пройти неможливо. Адже він — один з найбільш видатних музикантів в історії музики, що залишили незгладимий слід.

*Заслужений працівник культури України
Роман Бродавко*

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ імені А. В. Нежданової

Одесити по праву можуть пишатися тим, що 8 вересня 1913 року на території Російської імперії була відкрита Одеська консерваторія — четвертою після Санкт-Петербурзької, Московської і Саратовської. Викладацький склад консерваторії був сформований шляхом залучення видатних музикантів-педагогів з Італії, Польщі, Чехії, Німеччини, Австрії, Санкт-Петербурга та Москви. Першим ректором Одеської консерваторії став польський композитор, піаніст і диригент Вітольд Малішевський — учень М. А. Римського-Корсакова.

Тому Одеська консерваторія вже від самого початку стала вищим навчальним музичним закладом європейського рівня.

Творча основа мистецького розвитку Одеської державної консерваторії імені Нежданової (нині — Одеська національна музична академія ім. А. В. Нежданової) була створена видатними школами професорів: Петра Столярського (струнні інструменти); Ольги Благовидової, Євгена Іванова, Миколи Огренича, Олександри Фоменко, Тетяни Мороз, Наталії Войцехівської (сольний спів);

Костянтина Пігрова, Віри Луговенко, Дмитра Загрецького (хорове мистецтво); Василя Повзуна, Володимира Луба (духові інструменти); Валентина Єфремова, Володимира Касьянова, Василя Євдокимова, Діни Орлової (народні інструменти); Людмили Гінзбург, Олександра Бугаєвського (фортепіано); Вітольда Малішевського, Серафима Орфєєва, Ігоря Асєєва, Олександра Красотова, Юрія Знатокова (композиція); Георгія Вірановського, Юлія Малишева (музикознавство).

В Одеській національній музичній академії імені А. В. Нежданової — внаслідок IV рівня акредитації — навчаються бакалаври, спеціалісти, магістри, аспіранти, докторанти (з 2009 р.), асистенти-стажисти, здобувачі вчених ступенів кандидата й доктора мистецтвознавства. Навчання проводиться на 15 кафедрах. Останнім часом створені кафедри симфонічного диригування, теоретичної та прикладної культурології; введені курси: для вокалістів — «Джазова вокальна імпровізація», для композиторів — «Основи електронної музики», для музикознавців та магістрів — «Комп'ютерне редагування», для хормейстерів — «Основи регентської практики», для магістрів — «Логіка та основи наукових досліджень». Відкриті класи бандури, класичної гітари.

У науково-педагогічному складі Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової — 4 академіки, 9 народних артистів України, 32 професори, 11 докторів наук, 79 кандидатів наук, 83 доценти, 15 заслужених діячів мистецтв України, 31 заслужений артист України, 4 заслужені працівники культури та освіти України. Науково-педагогічний потенціал штатних працівників академії складає 80%. Діє спеціалізована вчена рада із захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 17.00.03 «Музичне мистецтво» (з 2002 року захистились 110 осіб, у тому числі — понад 20 іноземних громадян). Періодично видаються фахові наукові збірки статей «Музичне мистецтво і культура», газета-журнал «Музичний вісник».

Про високий рівень підготовки музикантів в Одеській музичній академії свідчать красномовні цифри: з 2005

року більше тисячі її вихованців здобули звання лауреатів і дипломантів міжнародних і всеукраїнських конкурсів, чим прославили вітчизняну педагогічну та виконавську школу.

Наш найважливіший девіз — «Наше серце — сцена», тому ми проводимо багато музичних конкурсів, фестивалів, концертів.

Визначними мистецькими подіями стало проведення шести Міжнародних конкурсів піаністів пам'яті Емілія Гігельса (2001, 2003, 2006, 2009, 2012, 2016 роки; Генеральний директор конкурсу — заслужений діяч мистецтв України Олександр Сокол, виконавчий директор — заслужений працівник культури України

Тетяна Алейнікова). З 2006 року конкурс проводиться в одному з кращих за акустикою в Європі Великому залі Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової на роялі «Steinway», подарованому швейцарською благодійницею Тетяною Шиндлер. Після четвертого проведення (2009 р.) конкурс було прийнято до Всесвітньої асоціації міжнародних конкурсів і каталогів.

2010 року ОНМА ініціювала та провела Перший міжнародний конкурс вокалістів пам'яті Антоніни Нежданової (Генеральний директор — заслужений діяч мистецтв України Олександр Сокол, виконавчий директор — заслужений працівник культури України Тетяна Алейнікова, артистичний директор — народна артистка України Ольга Оганезова).

У музичній академії проводяться фестивалі: хорового мистецтва (пам'яті К. Пігрова), вокального (пам'яті О. Благовидової), народних інструментів («Південна Пальміра»), духової музики («WindMusicFest»), класичної гітари («GuitarSpringFest»), кафедральні конкурси пам'яті професора Л. Гінзбург та Д. Ойстраха. Раз на два роки кафедрою теорії музики та композиції Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової за участі Одеської організації Національної спілки композиторів України, головою якої є Олександр Сокол, проводиться Обласний конкурс юних композиторів «Art of composition».

У музичній академії отримали і здобувають вищу освіту сотні іноземних громадян з Китаю, Росії, Екватору, Німеччини, Швеції, Білорусі, Польщі, Болгарії, В'єтнаму, Латвії, Чорногорії та інших країн. Уже багато років академія готує кандидатів наук з числа іноземних громадян.

У 2007 році за результатами рейтингу ЮНЕСКО і Міністерства освіти і науки України, проведеного серед вчз культури, мистецтва, живопису, скульптури та дизайну в Україні, Одеській національній музичній академії імені А. В. Нежданової присуджено перше місце і президія Академії мистецтв України нагородила колектив Срібною медаллю «За творчі досягнення».

У грудні 2009 року Президент України нагородив ректора ОНМА імені А. В. Нежданової Олександра Сокола орденом «За заслуги» III ступеня.

Найбільш визначна подія сталася 8 травня 2012 року. Указом Президента України Одеській державній музичній академії було надано статус національної.

У 2013 році за вагомий внесок у розвиток національного музичного мистецтва та високу професійну майстерність Кабінет Міністрів України нагородив трудовий колектив ОНМА імені А. В. Нежданової Почесною грамотою.

Сьогодні конкурсам, що проводяться Одеською національною музичною академією ім. А.В. Нежданової, за кількістю та значущістю немає рівних в Україні. Це заслуга всього професорсько-викладацького складу на чолі з ректором, доктором мистецтвознавства, професором, членом-кореспондентом Національної академії мистецтв України, академіком АН ВШ України, заслуженим діячем мистецтв України Олександром Вікторовичем Соколом. Проте натхненником та головним організатором цієї активної конкурсної та концертної діяльності є заслужений працівник культури України, завідувача концертним відділом Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової Тетяна В'ячеславівна Алейнікова-Сокол. Незмінний виконавчий директор Міжнародних конкурсів піаністів пам'яті Емілія Гілельса та вокалістів пам'яті Антоніни Нежданової, Тетяна Алейнікова-Сокол у ювілейному для академії році стала ініціатором створення нових конкурсів — Всеукраїнського конкурсу камерних ансамблів імені В. П. Повзуна та Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців на духових інструментах на честь професора К. Е. Мюльберга.

Загалом Одеська музична академія є генетичною основою музичного мистецтва, культури і освіти Півдня України, творчих колективів Одеського національного театру опери та балету, Національного Одеського філармонійного оркестру, багатьох музичних театрів та навчальних закладів нашої країни. Її вихованці служать славі українського національного музичного мистецтва в усьому світі.

ІСТОРІЯ КОНКУРСУ

I конкурс

Лауреати та члени журі I Міжнародного конкурсу піаністів пам'яті Емілія Гігельса (2001 р.)

ЖУРІ:

Євгеній Могилевський (Бельгія / Росія) — голова журі
Борис Блох (Німеччина)
Діна Іоффе (Ізраїль)
В'ячеслав Бойков (Україна)
Олександр Бугаєвський (Україна)
Володимир Іонов (Україна)
Марія Крих (Україна)
Наталія Мельникова (Україна)
Михайло Степаненко (Україна)
Ігор Сухомлинов (Україна)
Людмила Гінзбург (Україна) — почесний член журі

ЛАУРЕАТИ:

Категорія «А» (молодша група):

I премія — не присуджена
II премія — **Олег Корольов** (Україна),
Роберт Уманський (Росія)
III премія — **Андрій Ярошинський** (Україна),
Ліана Панієва (Україна)
Категорія «Б» (старша група):
I премія — **У Цунь** (Китай)
II премія — **Зварта Багдасарян** (Росія),
Тимур Гасратов (Україна)
III премія — **Олена Коренєва** (Україна),
Ігор Парада (Україна)

СПЕЦІАЛЬНІ ПОЧЕСНІ ПРИЗИ О. М. БУГАЄВСЬКОГО ОТРИМАЛИ:

Валерія Кучеренко (Україна)
Кирило Негачов (Україна)
Олеся Шутко (Україна)
Олена Іваненко (Україна)
Олександр Гринюк (Україна)

II конкурс

Журі та дирекція II Міжнародного конкурсу піаністів пам'яті Емілія Гігельса (2003 р.)

ЖУРІ:

Євгеній Могилевський (Бельгія / Росія) — голова журі

Діна Іоффе (Ізраїль)

Михайло Степаненко (Україна)

Хідеко Кобаяши (Японія)

Евеліна Коваленко (Україна)

Міхаель Льойшнер (Німеччина)

Ян Попіс (Польща)

Аркадій Севідов (Росія)

Олександр Полусмяк (Україна)

ЛАУРЕАТИ:

I премія — **Поліна Кондраткова** (Росія)

II премія — **Галина Чистякова** (Росія)

III премія — **Софія Уриваєва** (Україна),
Сергій Григоренко (Україна)

IV премія — **Василь Нетук** (Білорусь),
Цянь Чен (Китай)

V премія — **Дмитро Власюк** (Білорусь)

VI премія — **Макі Секія** (Японія)

Спеціальний приз пам'яті О. М. Бугаєвського —
Георгій Кожухар (Україна)

Диплом наймолодшому учаснику конкурсу —
Олександр Поляков (Україна)

III конкурс

Журі III Міжнародного конкурсу піаністів
пам'яті Емілія Гілеєвса (2006 р.)

ЖУРІ:

Євгеній Могилевський (Бельгія) — голова журі

Михайло Степаненко (Україна) — заступник голови журі

Кім Мі-Кюн (Німеччина / Корея)

Ламбіс Вассіліадіс (Греція)

Анна Маркарова (Франція)

Монік Дюфіль (США / Франція)

Альдона Якобсон (Швейцарія)

Ян Джун (Китай)

Галина Попова (Україна)

ЛАУРЕАТИ:

I премія — **Павло Колесников** (Росія)

II премія — **Олексій Чернов** (Росія)
та **Олександр Піроженко** (Росія)

III премія — **Натела Берая** (Грузія),
Максим Подкурков (Росія)
і **Георгій Кожухар** (Україна, Одеса)

IV премія — **Люй Хаочен** (Китай)

V премія — **Василь Котис** і **Катерина Кулікова**
(Україна)

IV премія — **Олександр Музикантов** (Білорусь)

Лауреати III конкурсу та голова журі
Євгеній Могилевський

СПЕЦІАЛЬНІ ПРИЗИ:

Приз пам'яті професора Олександра Бугаєвського —
Олександр Шайкін (Росія)

Приз «За участь у конкурсі» представникам
Вірменії **Грант Багразян** і **Едгар Хачатрян**

Приз «Найкращій піаністці конкурсу» — **Натела Бе-
рая** (Грузія)

«Приз журі» — **Арсен Яковенко** (Україна) і **Су Їн Їн**
(Китай)

Приз «Наймолодшому учаснику конкурсу» — **Арсен
Яковенко** (Україна)

Приз «За найкраще виконання сонат Д. Скарлатті» —
Антуан Алеріні (Франція)

Приз «За найкраще виконання фортепіанної тран-
скрипції» — **Ямамура Каору** (Японія)

СПЕЦІАЛЬНІ ПРИЗИ:

Приз глядацьких симпатій — **Павло Колесников**
(Росія)

Приз «Українським виконавцям» —
Тетяна Шевченко, Андрій Показ (Україна, Одеса)

Приз «Наша надія» — **Сергій Нікітюк** (Україна,
Одеса), **Катерина Єргієва** (Україна, Одеса)

Приз «За найкраще виконання п'єси українського
композитора В. Птушкіна» — **Сун Сяодан** (Китай)

Приз пам'яті Берти Михайлівни Рейнгальд
«За найкраще виконання транскрипції» —
Володимир Хомяков (Росія)

IV конкурс

Журі IV Міжнародного конкурсу піаністів пам'яті Емілія
Гільєса (2009 р.)

ЖУРІ:

Євгеній Могилевський (професор, Бельгія) —
голова журі

Михайло Степаненко (професор, Україна) —
заступник голови журі

Анна Маркарова-Якубович (професор,
Франція / Росія)

Монік Дюфіль (професор, США / Франція)

Володимир Вінницький (професор, США)

Артур Грін (професор, США)

Олександр Сердар (професор, Сербія)

ПОЧЕСНІ ЧЛЕНИ ЖУРІ:

Ігор Сухомлинов (професор, Україна)

Гюстав Алінк (професор, Нідерланди)

ЛАУРЕАТИ:

Лауреати IV Міжнародного конкурсу піаністів пам'яті
Емілія Гігельса

I премія — **Діана Гульцова** (Україна, Одеса); **Катерина Кулікова** (Україна, Київ); **Крістофер Фальцоне** (США)

II премія — **Герман Уколов** (Росія); **Дар'я Скорано** (США); **Лю Тіан** (Китай)

III премія — **Катерина Єргієва** (Україна, Одеса); **Володимир Глігоріць** (Сербія)

Дипломи — **Олександр Корякін** (Росія), **Маша Канца** (Франція)

СПЕЦІАЛЬНІ ПРИЗИ:

Приз «Наша надія» — **Андрій Турбінський**,
Олена Голощапова (Україна, Одеса)

Приз від Міністерства культури і туризму України «Кращому українському виконавцю» — **Костянтин Товстуха** (Україна)

Приз «Наймолодшому учаснику» — **Роман Лопатинський** (Україна)

Приз «Глядацьких симпатій» — **Герман Уколов** (Росія)

Приз пам'яті Олександра Бугаєвського — **Андрій Показ** (Україна, Одеса)

Приз пам'яті Берти Михайлівни Рейнгбальд «За краще виконання фортепіанної транскрипції» — **Катерина Кулікова** (Україна)

Приз за краще виконання сонат Д. Скарлатті — **Діана Гульцова** (Україна, Одеса)

Приз за краще виконання твору українського композитора Володимира Птушкіна «Імпровізація і бурлеска» — **Поліна Тончук** (Росія)

V конкурс

Журі і дирекція V Міжнародного конкурсу піаністів
пам'яті Емілія Гігельса (2012 р.)

ЖУРІ:

Олександр Сокол (професор, Україна) — голова журі
Володимир Вінницький (професор, Україна) — заступник голови журі

Олександр Могилевський (професор, Бельгія)

Ольга Ліфоренко (професор, Україна)

Анна Маркарова-Якубович (професор, Франція/Росія)

Деніел Поллак (професор, США)

Лариса Дєдова (професор, США)

Тетяна Фоміна (доцент, Україна)

ПОЧЕСНІ ЧЛЕНИ ЖУРІ:

Марта Аргеріх (професор, Бельгія)

Євгеній Могилевський (професор, Бельгія)

Лауреати V Міжнародного конкурсу піаністів
пам'яті Емілія Гільєса

ЛАУРЕАТИ:

I премія — **Лев Терсков** (Росія), **Анна Цибульова** (Росія), **Хідака Шино** (Японія)

II премія — **Кирило Корсуненко** (Україна, Одеса), **Марк Сердюк** (Україна)

III премія — **Рустам Мурадов** (Росія),
Олександр Громовий (Україна, Одеса), **Данило Саєнко** (Україна)

СПЕЦІАЛЬНІ ПРИЗИ:

Приз пам'яті Берти Михайлівни Рейнгбальд «За краще виконання фортепіанної транскрипції» — **Тетяна Сідорова** (Росія)

Приз за краще виконання твору українського композитора Володимира Птушкіна «Рапсодія» — **Хідака Шино** (Японія)

Приз від Міністерства культури України кращому українському виконавцю «За кращу особисту транскрипцію» — **Олександр Самойлов** (Україна)

Приз пам'яті Олександра Бугаєвського «Наймолодшому учаснику конкурсу» — **Ву Зіжун** (Китай)

Приз «Наша надія» — **Олександр Громовий, Кирило Корсуненко** (Україна, Одеса)

Приз Фрайбурзької вищої школи музики «За краще виконання «Кампанелли» Ф. Ліста» — **Антон Кондус** (Україна, Одеса)

Приз члена журі конкурсу Денієла Поллака — **Лев Терсков** (Росія)

VI конкурс

Журі і дирекція VI Міжнародного конкурсу піаністів
пам'яті Емілія Гігельса (2015 р.)

ЖУРІ:

Володимир Вінницький (професор, США) —
голова журі

Анна Маркарова-Якубович (професор,
Франція/Росія)

Михайло Яновицький (професор, США)

Грехем Скотт (професор, Великобританія)

Ольга Ліфоренко (професор, Україна)

Анатолій Кардашев (професор, Україна)

Тетяна Фоміна (в. о. професора, Україна)

Павло Муляр (в. о. професора, Україна)

Лауреати VI Міжнародного конкурсу піаністів
пам'яті Емілія Гігельса

ЛАУРЕАТИ:

I премія — **Жибек Кожахметова** (Казахстан), **Олексій Канке** (Україна, Київ), **Тетяна Шафран** (Україна/
Болонья), **Володимир Кочнев** (Україна, Одеса)

II премія — **Вікторія Швець** (Україна, Київ), **Рутаро Сузукі** (Японія), **Чженьюй Лян** (Китай / Україна,
Одеса)

III премія — **Ольга Кудрякова** (Росія),
Андрій Турбінський (Україна, Одеса)

СПЕЦІАЛЬНІ ПРИЗИ:

Одеського міського голови Геннадія Труханова
«Надія» — **Аміна Чобанзаде**, **Олександр Лойко**
(Україна, Одеса)

Спеціальний приз «Наймолодшому учаснику конкурсу» — **Світлана Шелудякова** (Україна, Харків)

Спеціальний приз пам'яті професора
О. М. Бугаєвського — **Цзиджань Вей** (Китай)

ДИРЕКЦІЯ КОНКУРСУ

Олександр СОКОЛ, Генеральний директор конкурсу

Ректор ОНМА, доктор мистецтвознавства, професор, член-кореспондент Академії мистецтв України, академік АН ВШ України, президент Одеського благодійного фонду імені Емілія Гігельса, заслужений діяч мистецтв України

Тетяна АЛЕЙНІКОВА-СОКОЛ, виконавчий директор конкурсу

Завідуюча відділом концертної практики ОНМА, заслужений працівник культури України

Павло МУЛЯР, директор конкурсу по роботі з учасниками і з журі

Завідуючий кафедрою спеціального фортепіано, декан фортепіанно-теоретичного факультету ОНМА, в.о. професора

Ольга РИЖОВА, директор конкурсу з громадських зв'язків

Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедр спеціального фортепіано, загального та спеціалізованого фортепіано ОНМА

Павло Муляр, Тетяна Алейнікова-Сокол
та Ольга Рижова

Тетяна Алейнікова-Сокол
та Олександр Сокол

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРСУ

Робота з учасниками та комп'ютерний набір:

Юлія Руснак

Ірина Новікова

Технічне обслуговування:

Дмитро Дунін

Олександр Болучевський

Дизайн та комп'ютерна верстка:

Володимир Костецький

Редактори-укладачі:

Тетяна Алейнікова-Сокол

Юлія Руснак

Ірина Новікова

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРЕЗИДЕНТСЬКИЙ ОРКЕСТР

Відповідно до **Розпорядження Голови Верховної Ради України від 29 листопада 1991 року № 1861-XII** було засновано Оркестр урочистих церемоній. Основними завданнями оркестру були зустрічі та проводи офіційних представників іноземних держав, участь у державних святах і урочистостях, розви-

ток традицій українського війська та відродження національної культури.

Засновником і художнім керівником — головним диригентом оркестру є народний артист України, професор Анатолій Молотай.

Творча діяльність колективу спрямована на відродження і розвиток національної культури України. В репертуарі оркестру головне місце посідають досягнення національного музичного мистецтва — класична спадщина, твори сучасних українських композиторів, а також кращі зразки світової музичної культури. За час свого існування оркестр провів майже дві тисячі концертних виступів у різних куточках України та за її межами.

Враховуючи вагомий внесок оркестру в розвиток української музичної культури, значні творчі здобутки **Указом Президента України від 14 квітня 2003 року № 321/2003 оркестру надано статус Національного та змінено його назву на Національний президентський оркестр.**

З оркестром співпрацюють видатні майстри мистецтв та художні колективи: композитори Мирослав Скорик, Левко Колодуб, Євген Станкович; співаки народні артисти України Анатолій Кочерга, Валентина Степова; хорова капелла «Думка», хор Національної опери України. В різні часи з оркестром виступали музиканти та диригенти світової виконавської шко-

ли — Юрій Луців (Україна), Бенгт Еклунд (Швеція), Уено Токкасі (Японія), Франсуа Карі та Франсуа Буланже (Франція), Венс Демартіно (США), Міхаель Шрам (Німеччина).

Сьогодні Національний президентський оркестр — це унікальний творчий колектив нашої держави, в якому гармонійно поєдналися духовий, камерний, симфонічний, естрадно-симфонічний склади оркестру та біг-банд, що дає можливість застосовувати в творчій діяльності різні жанри та стилі музичного мистецтва, гідно представляти національну музичну культуру України у світовому мистецькому просторі.

Директор оркестру — заслужений діяч мистецтв України **Іван Степанович МОСКАЛЕНКО**

Художній керівник — народний артист України, професор **Анатолій Михайлович МОЛОТАЙ**

Заступник начальника оркестру — військовий диригент (духового оркестру) підполковник **Максим Вікторович ГУСАК**

Диригент оркестру — заслужений діяч мистецтв України **Сергій Миколайович ЗОЛОТАРЬОВ**

Дмитро СІТКОВЕЦЬКИЙ — скрипаль та диригент, один з найвідоміших музикантів сучасності. Народився у 1954 році в Баку в родині видатних музикантів: піаністки Белли Давидович і скрипаль Юліана Сітковецького. Навчався в Центральній музичній школі при Московській консерваторії, де його наставниками були Ю. І. Янкелевич та М. С. Глезарова, потім вступив до консерваторії до класу І. С. Безродного.

Вже в 12 років Дмитро став володарем Гран-Прі міжнародного конкурсу «Concertino Praga» (1966 р.).

У 1977 році емігрував до США. Закінчив Джульярдську школу в Нью-Йорку в Івана Галамяна. У 1979 році став переможцем Міжнародного конкурсу скрипалів імені Крейсера у Відні.

З 1980-х років веде насичену концертну діяльність. Жив у Німеччині та Великобританії, очолював великі міжнародні музичні фестивалі у Фінляндії та Швеції, потім у Сіетлі. Постійно виступає з оркестрами Чикаго, Філадельфії, Лос-Анджелеса...

У репертуарі Дмитра Сітковецького — всі сольні сонати та партіти Баха, всі скрипкові сонати Брамса, концерти Моцарта, Прокоф'єва, Шостаковича, твори сучасних композиторів. Ряд концертних виступів та аудіозаписів, зокрема сонати для скрипки і фортепіано Гріга, виконав разом з матір'ю Беллою Давидович.

Із середини 1990-х років Сітковецький виступає як диригент. У 1996–2001 роках був головним диригентом Національного оркестру Північної Ірландії, у 2002–2005 роках — головним диригентом Державного академічного симфонічного оркестру Росії імені Є. Ф. Светланова. Сітковецьким засновано сесійний оркестр «Нові європейські струнні».

Дмитру Сітковецькому належить низка транскрипцій для струнного оркестру та струнних ансамблів — зокрема перекладення «Гольдберг-варіації» Баха для струнного тріо (скрипка, альт, віолончель).

*Заслужений працівник культури України
Роман Бродавко*

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ

- **Й. С. Бах — А. Зілоті** — виконує Еміль Гігельс (відео)
- **Вітальні промови**
- **В. Моцарт. Увертюра до опери «Весілля Фігаро»** — виконує **Національний президентський оркестр України**, диригент — **Дмитро Сітковецький**
- **Л. Бетховен. Концерт для фортепіано з оркестром № 5 Es-dur, Op. 73 (1 ч.)** — виконує лауреат I премії VI Міжнародного конкурсу піаністів пам'яті Еміля Гігельса **Олексій Канке (Україна)** у супроводі **Національного президентського оркестру України**, диригент — **Дмитро Сітковецький**
- **К. Сен-Санс. Концерт для фортепіано з оркестром № 2 g-moll, Op. 22 (2, 3 ч.)** — виконує лауреат I премії IV Міжнародного конкурсу піаністів пам'яті Еміля Гігельса **Діана Гульцова (Україна)** у супроводі **Національного президентського оркестру України**, диригент — **Дмитро Сітковецький**

Антракт

- **Відео Белли Давидович**
- **Ф. Шопен. Прелюд № 15 Des-dur для струнних інструментів (транскрипція Д. Сітковецького)** — виконує **Національний президентський оркестр України**, диригент — **Дмитро Сітковецький**
- **С. Прокоф'єв. Концерт для фортепіано з оркестром № 3 C-dur, Op. 26 (2,3 ч.)** — виконує лауреат I премії V Міжнародного конкурсу піаністів пам'яті Еміля Гігельса **Хідака Шино (Японія)** у супроводі **Національного президентського оркестру України**, диригент — **Дмитро Сітковецький**
- **П. Чайковський. Полонез з опери «Євгеній Онєгін»** — виконує **Національний президентський оркестр України**, диригент — **Дмитро Сітковецький**
- **С. Рахманінов. Концерт для фортепіано з оркестром № 2 c-moll, Op. 18 (1 ч.)** — виконує лауреат I премії V Міжнародного конкурсу піаністів пам'яті Еміля Гігельса **Лев Терсков (Франція)** у супроводі **Національного президентського оркестру України**, диригент — **Дмитро Сітковецький**
- **С. Прокоф'єв. Концерт для фортепіано з оркестром № 2 g-moll, Op. 16 (1 ч.)** — виконує лауреат I премії VI Міжнародного конкурсу піаністів пам'яті Еміля Гігельса **Жибек Кожаметова** у супроводі **Національного президентського оркестру України**, диригент — **Дмитро Сітковецький**

Одеський
національний академічний театр
опери та балету

ОДЕССА —
ЛЮБИМОМУ СЫНУ

Одеська національна
музична академія
ім. А.В. Нежданової

Міністерство
культури України

Одеська
обласна
державна
адміністрація

Одеська
обласна рада

Одеська
міська рада

19 ЖОВТНЯ
2016 року

ЕМІЛЬ ГІЛЕЛЬС

100 років
від дня
народження

Лауреати I премії
міжнародних конкурсів
піаністів пам'яті
Еміля Гілеельса

Хідака Шино (Японія)
Олексій Канке (Україна)
Лев Терсков (Франція)
Жибек Кожаметова (Казахстан)
Діана Гульцова (Україна)

Національний
Президентський оркестр
України

Художній керівник –
народний артист України,
професор Анатолій Молотай

Диригент –
ДМИТРО СІТКОВЕЦЬКИЙ
(Великобританія, США)

БЕЗ ВИКОРИСТАННЯ
ФОНОГРАМИ

КВИТКИ МОЖНА ПРИДБАТИ У КАСІ ТЕАТРУ з 11.00 до 19.30

початок о
18:30

Довідки за +38(048)780-15-09;
телефоном: +38(048)780-15-28

ЗМІСТ

Привітання Володимира Гройсмана	2
Привітання Євгена Нищука	3
Привітання Геннадія Труханова	4
Привітання Олександра Сокола	5
Еміль Гілельс: сторінки життя	6
Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової	12
Історія конкурсу	15
Дирекція конкурсу	21
Забезпечення конкурсу	22
Національний президентський оркестр	23
Дмитро Сітковецький	25
Програма концерту	26

Україна, 65023, м. Одеса, вул. Новосельського, 63
Одеська національна музична академія
ім. А. В. Нежданової

Тел./факс: +380 (48) 777-37-96, +380 (48) 726-78-76

Тел.: +380 (93) 036-70-67, +380 (67) 480-22-91

E-mail: gilels.comp@odma.edu.ua

muse@odma.edu.ua

Web: www.odma.edu.ua